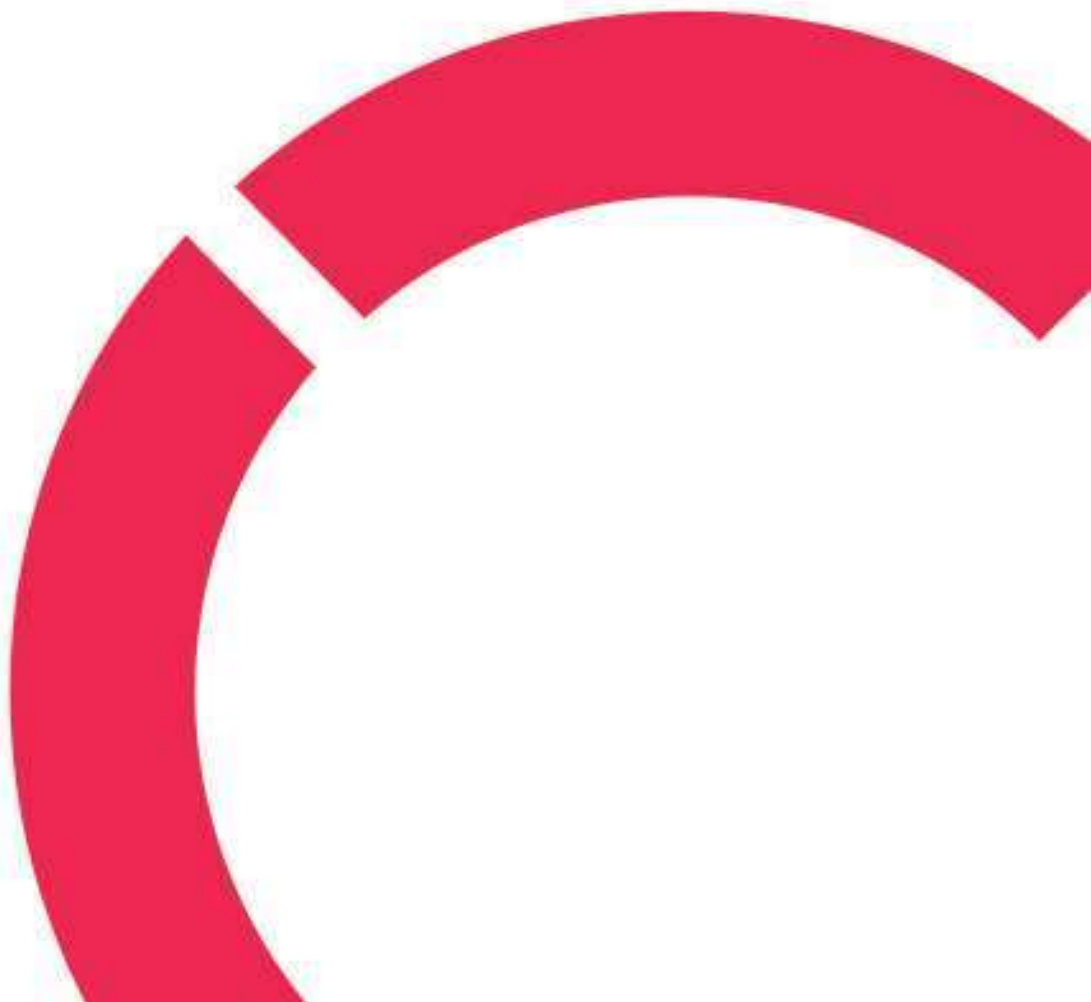

Mari Sakko

TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tokmanni Group Oyj

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutus
Kesäkuu 2022**

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Kesäkuu 2022	Tekijä/tekijät Mari Sakko
Koulutus Liiketalous	☒ AMK ☐ YAMK	
Työn nimi TILINPÄÄTÖSANALYYSI. Tokmanni Group Oyj		
Työn ohjaaja Janne Peltoniemi		Sivumäärä 34
Työelämäohjaaja		
Tämän opinnäytetyön aiheena on tilinpäätösanalyysi pörssiyhtiö Tokmanni Group Oyj:lle. Työn tarkoituksena oli tutkia yrityksen taloudellista tilaa ja sitä, miten koronavirus COVID-19 on vaikuttanut siihen. Työn teoriaosuudessa käsitellään tilinpäätöstä sekä tilinpäätöksen periaatteita. Tuloslaskelman ja taseen sisältö esitellään, joiden pohjalta tilinpäätös muodostuu ja tunnusluvut lasketaan. Lisäksi kerrotaan tuloslaskelman ja taseen oikaisemisesta, mikä täytyy tehdä tarvittavilta osin ennen tunnuslukuanalyysin aloittamista. Viimeisenä teoriaosuutena on tunnuslukujen laskentakaavat ja analyysi siitä, mitä luvut kertovat. Analyysi toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksessa laskettiin yrityksen kannattavuuteen, maksuvalmiuteen, vakavaraisuuteen sekä henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja kolmen tilikauden tilinpäätöstietojen ajalta vuosina 2019–2021. Tunnuslukuja havainnollistettiin kuviolla. Laskettujen tunnuslukujen pohjalta voidaan tehdä johtopäätös, että yrityksen kasvu on ollut melko tasaista tarkastelukauden aikana.		
Asiasanat Henkilöstötunnusluvut, kannattavuus, maksuvalmius, tilinpäätösanalyysi, vakavaraisuus		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date June 2022	Author Mari Sakko
Degree programme Bachelor of Business Administration		
Name of thesis FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS. Tokmanni Group Oyj		
Centria supervisor Janne Peltoniemi		Pages 34
Instructor representing commissioning institution or company		
The topic of this thesis is about the financial statement analysis for the listed company Tokmanni Group Oyj. Overall goal of the thesis was to study the company's economic situation and the effects of the coronavirus COVID-19 on said situation. Theory portion of the thesis handles the financial statement and financial statements principles. Contents of the income statement and balance sheet are presented, from which the financial statement is formed, and statistics are calculated. In addition, the theory portion contains information on adjustments to the income statement and balance sheet. Adjustments must be made, when necessary, before the financial statement analysis. The final theory section is about statistics calculation formulas and what those statistics tell us. The analysis was qualitative research. The research calculated company's statistics concerning liquidity, profitability, solvency and human resources during a period of three financial years between 2019–2021. The statistics were illustrated with figures. Calculated statistics tells that the company's growth has been fairly steady during the financial years of 2019–2021.		
Key words Financial statement analysis, human resource statistics, liquidity, profitability, solvency		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TILINPÄÄTÖS	3
3 YRITYKSEN TOIMINTA.....	4
3.1 Yrityksen sidosryhmät.....	4
3.2 Reaali- ja rahaprosessi.....	5
4 TILINPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ	6
4.1 Tuloslaskelma	6
4.2 Tase.....	8
4.2.1 Vastaava	9
4.2.2 Vastattava	10
4.2.3 Tase-erittely	12
4.2.4 Rahoituslaskelma, toimintakertomus ja liitetiedot	12
5 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	14
5.1 Tilinpäätöksen oikaiseminen.....	14
5.2 Tuloslaskelman oikaiseminen	15
5.3 Taseen oikaiseminen	17
5.3.1 Vastaava	17
5.3.2 Vastattava	17
5.4 Tunnuslukujen laskenta	18
5.4.1 Voittoprosentit.....	19
5.4.2 Kannattavuus.....	19
5.4.3 Maksuvalmius.....	20
5.4.4 Vakavaraisuus	22
5.5 Henkilöstö	23
6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI YRITYKSELLE	26
7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	31
LÄHTEET	34
KUVIOT	
KUVIO 1. Käyttökate	26
KUVIO 2. Voittoprosentit.....	27
KUVIO 3. Pääoman tuottoprosentit.....	27
KUVIO 4. Quick ratio ja current ratio	28
KUVIO 5. Ostovelkojen kiertoaika	28
KUVIO 6. Omavaraisuusaste, velkaantumisaste ja gearing	29
KUVIO 7. HCCF ja HCVA	30
KUVIO 8. EBITDA ja HCROI.....	30

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee tilinpäätösanalyysia. Tilinpäätösanalyysi tehtiin pörssiyhtiö Tokmanni Group Oyj:lle. Valitsin analyysin kohteeksi Tokmanni Group Oyj:n, koska halusin tutkia, miten koronavirus COVID-19 on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Tutkimusmenetelmänä käytetään kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Tilinpäätösanalyysin menetelmäksi on valittu tunnuslukuanalyysi.

Työn alussa kerrotaan teoriaa tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä. Ensin kerrotaan tilinpäätöksestä ja kirjanpitolaissa määritellyistä tilinpäätösperiaatteista. Yrityksen toiminta -osiossa kerrotaan yrityksen sidosryhmistä, jotka haluavat tietoa yrityksestä ja, jotka mahdollistavat yrityksen toiminnan. Yrityksen toiminta -osiossa käsitellään myös reaali- ja rahaprosessi, jotka yhdessä muodostavat yrityksen toiminnan kokonaisuuden.

Seuraavana käsitellään tuloslaskelman ja taseen sisältöä. Tuloslaskelman sisältö käsittelee kululajikohtaista tuloslaskelmaa. Taseesta kerrotaan sekä vastaavan eli varojen, että vastattavan eli velkojen puolen sisältö. Tilinpäätöstä täydentävien raporttien eli rahoituslaskelman, toimintakertomuksen ja liitetietojen sisältö käydään läpi pääpiirteittäin. Tuloslaskelman ja taseen oikaisun vaiheet kerrotaan, jotta voidaan tehdä vertailukelpoinen tilinpäätösanalyysi yrityksen aiempiin tilikausiin ja muihin yrityksiin verrattuna. Tämän vuoksi tuloslaskelma ja tase täytyy oikaista tarvittavilta osin.

Tunnuslukuista esitellään maksuvalmiutta, vakavaraisuutta ja kannattavuutta mittaavia tunnuslukuja, niiden laskukaavoja sekä tunnuslukujen tulkintaa. Osalle tunnuslukuista on esitetty ohjeelliset arviointikriteerit. Tunnuslukujen vertailua tehdään kolmen edeltävän tilikauden osalta. Laskettavat tunnusluvut kertovat yrityksen maksuvalmiudesta, vakavaraisuudesta ja kannattavuudesta. Apuna tunnuslukujen esittämisessä ja vertailussa käytetään kuvioita. Lisäksi käsitellään henkilöstövoimavarojen laskentatoimen teoriaa sekä henkilöstön tuottavuudesta kertovia tunnuslukuja.

Pohdinta käsittelee työn tekemistä ja sisältää myös arviota omasta oppimisesta. Johtopäätöksissä tehdään yritysanalyysia tunnuslukujen pohjalta. Miten luvut ovat muuttuneet tilikausien 2019 ja 2021 välillä ja, millä tasolla luvut ovat yritystutkimusneuvottelun yhteydessä asetettuihin ohjearvoihin nähden?

Lähteinä työssä on käytetty yrityksen toimintaan, tilinpäätösanalyysiin ja henkilöstöön liittyviä kirjoja ja e-kirjoja sekä kirjanpitolakia. Lisäksi Tokmanni Group Oyj:n hallituksen toimintakertomukset ja tilinpäätöstiedot vuosilta 2019–2021 ovat lähteinä. Valitsin lähteet selaamalla verkkokirjaston tarjontaa työhön liittyvien asiasanojen avulla. Käytin myös apuna samaa aihetta käsitteleviä opinnäytetöitä, kun etsin sopivia lähdemateriaaleja.

2 TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätös laaditaan yleensä 12 kuukauden ajalta. Tilikausi voi kuitenkin vaihdella liiketoiminnan aloittamisen tai lopettamisen seurauksena tai kun tilinpäätösajankohtaa muutetaan. Enintään tilikauden pituus on kuitenkin 18 kuukautta. (Tomperi 2018, 12.) Tilinpäätökseen sisältyy sekä uusimman että edellisen tilikauden vertailukelpoinen tuloslaskelma, tase sekä rahoituslaskelma (Tomperi 2014, 146). Tilinpäätöksestä pitää tulla ilmi oikeat ja riittävät tiedot. Tämä tarkoittaa sitä, että tilinpäätökseen joudutaan tarvittaessa liittämään liitetietoja, koska pelkkä tuloslaskelma ja tase eivät aina anna todellista kuvaa yrityksen taloudellisesta tilasta ja tuloksen muodostumisesta (Lindfors 2009, 7). Tilinpäätös tulee tehdä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä (Tomperi 2014, 146).

On laadittu yleisiä tilinpäätösperiaatteita, joista poikkeaminen sallitaan ainoastaan erityisen syyn vuoksi (Salmi 2012). Olennaisuus on yksi periaatteista. Tilinpäätöksessä tulee ilmoittaa kaikki ne asiat oikein, jotka voivat vaikuttaa tilinpäätöstietojen perusteella tehtävien päätöksentekijöiden toimintaan. Asia voi olla yksittäin epäoleellinen, mutta kokonaisuutta tarkastellessa olennainen. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 3, § 2 a.) Esimerkiksi muutaman sentin pankkitilin saldon erotus tiliotteeseen kirjataan täsmäytyseroksi noudattaen olennaisuuden periaatetta. Myös esimerkiksi kuukausittain laskutettavia puhelinmaksuja tulisi olla kirjattuna tilikaudelle 12 kappaletta välittämättä siitä, että tilikauden viimeiselle kuukaudelle kohdistuva puhelinlasku voi tulla vasta seuraavana kuukautena. (Eklund 2018, 34.)

Tilinpäätöstä tehdessä oletetaan, että yrityksen toiminta jatkuu. Tilinpäätöksen saldot siirtyvät seuraavan tilikauden avaussaldoiksi. Yrityksen tilinpäätökset tulee olla keskenään vertailukelpoisia, joten täytyy noudattaa periaatetta olla johdonmukainen laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen. Yksi periaate on tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus. Tilikaudelle kirjataan vain realisoituneet tulot ja menot. Vaikka tilikausi on tappiollinen, arvostusperiaatteita ei muuteta. Tilikaudella noudatetaan suoriteperustetta eli tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut huomioidaan riippumatta niiden maksupäivästä. Tuotot kirjataan siis tuloksi silloin, kun suorite luovutetaan ja kulut silloin, kun suorite vastaanotetaan. Yrityksen kaikki omaisuus- ja rahoituserät arvostetaan erikseen eli taseeseen kirjaan jokainen omaisuuserä erikseen sekä saamiset ja velat pidetään erillään toisistaan. (Salmi 2012.)

Yhtenä tilinpäätösperiaatteena on sisältöpainotteisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että huomioidaan liiketapahtumat sisällön eikä vain oikeudellisen muodon kannalta (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 3, § 3.)

3 YRITYKSEN TOIMINTA

Yritykset jaetaan pien-, mikro- ja suuryrityksiin. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 1, § 4)

Yritys on pienyritys, jos alla olevista raja-arvoista ylittyy kahtena peräkkäisenä tilikautena enintään yksi.

- Taseen loppusumma 6 000 000 euroa
- Liikevaihto 12 000 000 euroa
- Tilikauden palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 1, § 4a.)

Yritys on mikroyritys, jos alla olevista raja-arvoista ylittyy kahtena peräkkäisenä tilikautena enintään yksi.

- Taseen loppusumma 350 000 euroa
- Liikevaihto 700 000 euroa
- Tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 1, § 4b.)

Yritys on suuryritys, jos alla olevista raja-arvoista ylittyy kahtena peräkkäisenä tilikautena vähintään kaksi.

- Taseen loppusumma 20 000 000 euroa
- Liikevaihto 40 000 000 euroa
- Tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 250 henkilöä (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 1, § 4c.)

3.1 Yrityksen sidosryhmät

Yrityksellä on erilaisia sidosryhmiä. Sidosryhmät haluavat saada tietoa yrityksen taloudellisesta tilasta sekä tuloksesta. Hyvässä taloudellisessa tilanteessa oleva yritys on luotettava sidosryhmän jäsenilleen, koska silloin jäsenet saavat vastinetta yritykselle antamalleen luottamukselle, kuten henkilöstö saa palkansa ja valtio verotulonsa. Yrityksen kanssa vuorovaikutuksessa olevia sidosryhmiä ovat mm. asiakkaat, henkilöstö, omistajat, valtio, lainanantajat sekä yrityksen kilpailijat. Yritys toimii näiden eri sidosryhmien kanssa kolmilla eri markkinoilla; tuotannontekijä-, suorite- ja rahoitus- eli pääomamarkkinoilla. Tuotannontekijämarkkinoilla yritys ostaa tarvitsemansa tavarat, palvelut ja henkilöstön, joita se tarvitsee

yritystoiminnassaan. Suoritemarkkinoilla yritys myy tavaroitaan ja/tai palveluitaan asiakkailleen. Pääomamarkkinoilla yritys toimii omistajien ja lainanantajien kanssa. (Salmi 2012.)

3.2 Reaali- ja rahaprosessi

Yrityksen toiminta koostuu reaali- ja rahaprosesseista. Reaaliprosessilla tarkoitetaan tuotteiden tai palveluiden viemistä suoritemarkkinoille sekä tuotannontekijöiden vastaanottamista. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 20–21.) Tuotannontekijämarkkinoilta yritys saa tuotantoprosessiin tarvitsemansa palvelut, aineet ja tarvikkeet, koneet ja laitteet sekä työpanoksen. Tuotantoprosessissa valmistetaan tuotteita tai palveluita, joita yritys myy eteenpäin asiakkaille suoritemarkkinoilla. Yrityksen reaaliprosessiin kuuluu myös johtaminen, jota ohjaavat yrityksen missiot, visiot ja arvot. Reaaliprosessissa yrityksen tulee panostaa tuotteiden laatuun, jotta asiakaskunta on tyytyväinen ja tuotannon tehokkuuteen, jotta toiminta on kannattavaa. (Salmi 2020, 12–14.)

Rahaprosessilla tarkoitetaan reaaliprosessista johtuvia suoritettavia ja saatavia maksuja sekä maksuja, jotka johtuvat mm. pääoman sijoituksista ja palautuksista sekä korkojen ja osinkojen maksamisesta (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 20–21). Yritys joutuu käyttämään yleensä alkuvaiheessa vierasta pääomaa, jolloin tuloja ei ole vielä tullut ja hankintoja täytyy tehdä tuotantoprosessin aikaansaamiseksi. Vieraalle pääomalle joutuu usein maksamaan korkoa ja/tai muita palkkioita. Taloudellinen riski yritykselle aiheutuu tästä tulojen ja menojen eriaikaisuudesta. Yrityksen oma pääoma on yrityksen omaa eikä sille joudu maksamaan korkoa. Yrityksen oman pääoman perusteella voidaan maksaa mahdollinen voitto, kuten osinko. (Salmi 2020, 15–16.)

Suoriteperusteinen kirjaus tarkoittaa sitä, että kirjaus tehdään reaaliprosessien mukaisesti. Yleensä kirjanpito tehdään suoriteperusteisesti, mutta tilikauden aikana käytetään usein lisäksi sekä maksu- että laskuperusteista kirjaustapaa. Laskuperusteinen kirjaus tarkoittaa sitä, että kirjataan laskujen päivämäärien mukaan. Maksuperusteisessa kirjaamisessa kirjaus tehdään, kun raha liikkuu. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 20–21.) Käytettäessä maksuperusteista kirjaustapaa, pitää olla selvillä jatkuvasti avoimista ostoveloista ja myyntisaamisista (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 36). Tilinpäätöksessä noudatetaan pääsääntöisesti suoriteperusteista kirjaustapaa (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 21).

4 TILINPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ

Yrityksen tilinpäätös koostuu taseesta, tuloslaskelmasta ja tilinpäätöstietoja täydentävistä liitetiedoista. Jos yritys on julkisesti noteerattu osakeyhtiö tai muu kuin pien- tai mikroyritys, tilinpäätöksessä täytyy olla myös toimintakertomus ja rahoituslaskelma. Toimintakertomuksessa kerrotaan tärkeimmistä tapahtumista ja yrityksen tulevaisuudesta. Rahoituslaskelmasta tulee ilmi yrityksen tilikauden aikana hankkimat varat ja varojen käyttö. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 56.)

4.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma voi olla joko kululaji- tai toimintokohtainen. Kululajikohtainen tuloslaskelma soveltuu yleensä silloin paremmin kuin toimintokohtainen tuloslaskelma, jos varaston hankintameno sisältää pelkästään hankinnan ja valmistuksen välittömät menot. Kun varaston hankintamenoon sisällytetään sekä välilliset että välittömät menot, kumpikin tuloslaskelmakaava on yhtä pätevä käytettäväksi. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 145.)

Tuloslaskelma sisältää yrityksen liikevaihdon ja kulut. Näiden erotuksesta saadaan yrityksen tulos. (Lindfors 2009, 29.) Liikevaihtoon sisältyy yrityksen myynnit, joista on vähennetty myynnin oikaisu- ja siirtoerät, palveluiden ja tuotteiden osalta. Oikaisu- ja siirtoeriä ovat esimerkiksi arvonlisävero ja käteisalennukset. (Tomperi 2018, 113.)

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos kirjataan valmistustoimintaa harjoittavien yritysten tuloslaskelmaan. Varaston muutokseen sisältyy sekä valmiste- että puolivalmisteveraston muutos, mutta raaka-aineet eivät sisälly siihen. Varaston lisäys merkitään plusmerkkisenä ja vähennys miinusmerkkisenä. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 134.)

Valmistus omaan käyttöön -erä muodostuu silloin, jos yritys ottaa omaan käyttöönsä valmistamiaan hyödykkeitä. Valmistus omaan käyttöön -erän käyttö ei ole pakollista, vaan vaihtoehtoisesti vähennykset voidaan tehdä tileiltä, joihin menot kohdistuvat. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 134.)

Liiketoiminnan muut tuotot -erään sisältyvät liiketoiminnasta saadut tuotot, jotka eivät kuulu liikevaihtoon. Nämä tuotot ovat usein säännöllisiä, kuten vuokratuotot, mutta ne voivat olla myös satunnaisia tuottoja ja rahoitustuottoja. (Tomperi 2014, 150.)

Liiketoiminnan kuluihin sisältyvät materiaali- ja palveluostot. Materiaaliostoihin sisältyvät sekä ostot tilikauden aikana että varastojen muutos. Ostomenoihin lisätään ja vähennetään oikaisuerät eli esimerkiksi saadut alennukset ja arvonalisävero. Varastojen muutos -erään huomioidaan myytävien tuotteiden, raaka-aineiden ja tarvikkeiden varasto. Koska materiaalit ja palvelut -erään sisältyy vain vaihto-omaisuuteen liittyvät ostot, palveluostoihin sisältyy alihankintatyön kulut, mutta ei suoraan palveluihin tai myytäviin tuotteisiin vaikuttavat palveluostot. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 136, Tomperi 2014, 151.)

Henkilöstökuluihin sisältyvät palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut. Palkkoihin ja palkkioihin kirjaataan kaikki luonnollisille henkilöille maksetut palkat. Henkilösivukuluihin kirjataan omaksi eräksi pakolliset sekä mahdolliset vapaaehtoiset eläkekulut ja muut henkilösivukulut, kuten sosiaaliturvamaksut. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 137–138.)

Suunnitelman mukaiset poistot tehdään poistosuunnitelman mukaisesti taseeseen kirjatusta pysyvien vastaavien hyödykkeistä. Pysyvien vastaavien hyödykkeistä tehdään arvonalentuminen, jos hyödyke tuhoutuu yllättäen tai, jos on kysymys hankintamenoista, joilla ei ole poistosuunnitelmaa, kuten maa- ja vesialueista. Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset -erään kuuluu yllättävät arvonalentumiset, kuten tulipalon aiheuttamat vahingot. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 138–139.)

Liiketoiminnan muut kulut ovat liiketoiminnasta aiheutuneita kuluja, joita ei ole aiemmin esitetty tuloslaskelmassa. Näitä kuluja ovat esimerkiksi vuokra-, puhelin- posti-, mainos-, energia- sekä kokous- ja neuvottelukulut. (Tomperi 2014, 151.)

Rahoitustuotot ja -kulut, tilinpäätössiirrot, tuloverot ja muut välittömät verot eivät vaikuta tilikauden liikevoittoon tai -tappioon. Erään rahoitustuotot ja -kulut, sisältyy useita eri alajärjestelmiä. Kaksi alajärjestelmää koskee pelkästään konserni- ja omistusyhteyshenkilöitä; tuotot osuuksista saman konsernin yrityksistä ja tuotot osuuksista omistusyhteyshenkilöissä. Erään tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista sisältyy muualta kuin saman konsernin tai omistusyhteyshenkilön kautta saadut tuotot. Muihin korko- ja rahoitustuottoihin kuuluvat esimerkiksi rahoitusvälineiden luovutusvoitot ja vaihtuvien vastaavien saamisista saadut korkotuotot. Vaihto-omaisuudesta saadut korko- ja rahoitustuotot tulee sisällyttää liikevaihtoon

erään vaihto-omaisuudesta saadut vastikkeet. Omiin eriinsä kirjataan arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista ja arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista. Erään korkokulut ja muut rahoituskulut kuuluvat esimerkiksi rahoitusvälineiden luovutustappiot ja rahoituserien kurssitappiot. Myös liiketoimintaan kuulumattoman sijoituskiinteistön arvonalentuminen sisältyy edellä mainittuun erään. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 140–142.)

Tilinpäätössiirtoja saa tehdä vain vaikuttamalla verotettavan tulon määrään. Tilinpäätössiirtoihin sisältyvät poistoeron muutos ja verotusperusteisten varausten muutos. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 142.) Poistoeron muutos -erään merkitään suunnitelman mukaisten poistojen poistosuunnitelmasta eroavat poistot joko ylittävät tai alittavat poistot (Tomperi 2014, 152). Verotusperusteisten varausten muutos -erään voi sisältyä esimerkiksi takuuvaraukset ja jälleenhankintavaraukset. Verotusperusteisten varausten muutos tuloslaskelmassa osoittaa muutoksen edelliseen tilikauteen verrattuna taseessa esiintyvän verotusperusteisten varausten -erän kohdalta. Tulovero-erä määräytyy yrityksen veronalaisen tulon perusteella. Tilikauden voitto (tappio) esiintyy tuloslaskelmassa viimeisenä verojen vähennyksen jälkeen. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 143.)

Tämä edellä kerrottu tuloslaskelman malli on kululajikohtainen. Toimintokohtainen tuloslaskelma eroaa kululajikohtaisesta ennen liikevoittoa olevien erien osalta. Liikevaihdosta vähennetään hankinnan ja valmistuksen kulut, jotka ovat välittömästi tuotteen tai palvelun valmistukseen liittyviä kuluja. Esimerkiksi raaka-aineet ja valmistuspalkat ovat näitä kuluja. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa on sekä lyhyt että pitkävaikutteiset menot, joten myös hankintaan liittyvät poistot kuuluvat edellä mainittuun kuluerään. Seuraava kuluerä on bruttokate. Bruttokate on liikevaihdon ja hankinnan ja valmistuksen kulujen erotus. Myynnin ja markkinoinnin kuluerä tulee bruttokatteen jälkeen eli silloin, kun tuote tai palvelu on valmis. Seuraavat kulut ovat hallinnon kulut, kuten henkilöstön palkat ja poistot. Viimeisenä ennen liikevoiton (tappion) muodostumista ovat muut liiketoiminnan tuotot ja kulut. Nämä eri toimintokohtaiset kuluerät ovat eritelty yrityksen liitetiedoissa. (Salmi 2020, 58–59.)

4.2 Tase

Taseessa on vastaavaa-puoli ja vastattavaa-puoli. Vastaavaa-puoli kertoo rahan käyttökohteet ja vastattavaa-puoli rahan lähteet. Toisin kuin tuloslaskelmakaavoja, tasekaavoja on vain yksi. Tase kertoo yrityksen taloudellisesta asemasta. (Tomperi 2014, 155.)

4.2.1 Vastaava

Pysyvät vastaavat muodostuvat aineettomista hyödykkeistä, aineellisista hyödykkeistä ja sijoituksista (Tomperi 2014, 158). Pysyvät vastaavat tuottavat tuloa yritykselle useana tilikautena (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 115).

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät kehittämismenot, aineettomat oikeudet, liikearvo, muut pitkävaikutteiset menot ja ennakkomaksut. Kehittämismenoihin kuuluu valmiiden tuotteiden tai palveluiden kehittämiseen tarkoitettut menot, kuten prototyyppien tekemiseen liittyvät henkilöstö- ja materiaalikulut. Kehittämismenoja ei ole pakko ilmoittaa taseessa ja niiden kirjaaminen vaatii tarkat kustannuslaskelmat, jotta voidaan olla varmoja tuotteen synnystä ja sen kannattavuudesta. Aineettomiin oikeuksiin kuuluvat rahallisen arvon omaavat erikseen luovutettavissa olevat oikeudet. Näitä ovat esimerkiksi patentit ja tekijänoikeudet. Liikearvo merkitään taseeseen, kun yrityksen tai liiketoiminnan kaupasta on saatu voittoa velkojen vähentämisen jälkeen varojen käyvästä arvosta. Liikearvo muodostuu tulevaisuuden odotuksista liittyen esimerkiksi asiakassuhteisiin tai liikepaikkaan. (Salmi 2020, 61.) Muihin pitkävaikutteisiin menoihin sisällytetään kuluja, jotka eivät sovellu aiemmin mainittuihin ryhmiin, näitä menoja ovat esimerkiksi toimitilaosakkeen peruskorjausmenot (Salmi 2021, 62). Ennakkomaksuihin kirjataan maksut, jotka ovat suoritettu ennen hyödykkeen siirtymistä vastaanottajalle. Kun hyödyke vastaanotetaan, ennakkomaksu kirjataan oikealle kulutilille. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 117.)

Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja laitteet, muut aineelliset hyödykkeet sekä ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Muihin aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvat kaikki aineelliset hyödykkeet, jotka eivät sovellu aiempiin eriin, esimerkiksi padot ja rautatiet. Sijoitukset-erään kirjataan osuudet muissa yrityksissä ja pitkäaikaiset saamiset. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 117–118.)

Vaihtuvat vastaavat koostuvat vaihto-omaisuudesta, saamisista, rahoitusarvopapereista sekä rahoista ja pankkisaamisista. Vaihtuvat vastaavat sisältävät rahoitus- ja vaihto-omaisuutta, jotka tuottavat tuloa enintään 12 kuukautta. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 120.)

Vaihto-omaisuus sisältää hyödykkeet, jotka ovat jo valmiita tai jalostettuina valmiita myytäväksi. Vaihto-omaisuutta ovat aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet, valmiit tuotteet ja tavarat ja muu vaihto-omaisuus, kuten arvopaperit, jotka arvopaperikauppias on hankkinut myytäväksi. (Leppiniemi &

Kykkänen 2019, 120.) Vaihto-omaisuuden arvostamisessa tulee noudattaa erityisesti varovaisuuden periaatetta, koska tulokseen merkittävä liian suureksi arvostettu vaihto-omaisuus vääristää tulosta ja sen seurauksena voitonjako voi olla jopa yli tuloksen. Vaihto-omaisuuden arvoksi voidaan merkitä joko pelkästään muuttuvat kulut tai lisäksi kiinteät kulut, jotka kohdistuvat kyseiseen vaihto-omaisuuteen. Yritys ei kuitenkaan voi muuttaa arvonlaskentatapaansa. (Salmi 2020, 64–65.)

Saamiset sisältävät sekä lyhyt- että pitkäaikaisia saamisia. Lyhytaikaiset saamiset ovat saamisia, jotka saadaan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä ja pitkäaikaiset saamiset saadaan vasta seuraavan tilikauden jälkeen. Sekä lyhyt- että pitkäaikaiset saamiset jaetaan myyntisaamisiin, saamisiin saman konsernin yrityksiltä ja omistusyhteisy yrityksiltä, lyhytaikaisiin lainasaamisiin, muihin saamisiin, osakeantisaamisiin ja siirtosaamisiin. Siirtosaamiset ovat jaksotettuja menoja ja tuloja eli tulojäämiä ja menoennakoita. (Salmi 2020, 66.)

Rahoitusarvopaperit sisältävät arvopapereita, jotka on hankittu kassalijäämillä tilapäiseksi ajaksi. Tilapäisellä sijoitusajalla tarkoitetaan enintään vuodeksi tehtyjä sijoituksia. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 123.)

4.2.2 Vastattava

Taseen vastattavaa-puoli muodostuu omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymistä, pakollisista varauksista ja vieraasta pääomasta. Oma pääoma koostuu omistajan tai omistajien sijoittamasta pääomasta yritykseen, yrityksen voitosta sekä pääoman, kuten kiinteistöosakkeiden, arvonnoususta. Yrityksen oma pääoma jaetaan sidottuun ja vapaaseen pääomaan. Vapaa oma pääoma oikeuttaa yrityksen osingonjakoon, osakkaiden rahalainoihin, osakkaiden puolesta annettuihin vastuusitoumuksiin, omien osakkeiden hankkimiseen sekä pääomalainan koron maksamiseen. Ilman omaa pääomaa siis hyöty yrityksestä omistajalle on vähäinen. (Salmi 2020, 68–70.)

Oman pääoman arvonorotusrahastoon merkittävän arvonorotuksen voi tehdä vain, jos pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden tai sijoituksien arvo on tilinpäätöspäivänä selvästi ja pysyvästi korkeampi kuin hankintameno. Oman pääoman muut rahastot ovat sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP), vararahasto, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot, käyvän arvon rahasto ja muut rahastot. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon kuuluu osakepääomaan tai vieraaseen pääomaan

merkitsemätön osakkeiden merkintähinta sekä muun muassa muuhun rahastoon kirjaamaton oman pääoman sijoitus ja osakepääoman alentaminen, jolla ei kateta tappiota tai, jota ei käytetä varojen jakamiseen. (Salmi 2020, 71–72.)

Vararahasto kuuluu sidottuun omaan pääomaan. Osa voittovaroista voidaan siirtää vararahastoon yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen tekemän päätöksen mukaisesti. Käyvän arvon rahastoon kuuluvat arvostetut rahoitusarvopaperit. (Salmi 2020, 72.) Tätä rahastoa on oikaistava, jos rahoitusarvopaperiin kohdistuu arvonalennus, se luovutetaan tai se erääntyy (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 5, § 2a). Edellisten tilikausien voitto tai tappio -erä sisältää edellisten tilikausien tuloksen, josta on vähennetty mahdollinen osingonjako sekä aiempien tilikausien tappiot (Salmi 2020, 73).

Tilinpäätössiirtojen kertymät koostuvat poistoeron muutoksesta sekä verotusperäisistä varauksista. Poistoeron muutokseen kirjataan ne poistot, jotka ovat poistettu verotuksessa, mutta eroavat kirjanpidon suunnitelman mukaisiin poistoihin nähden. Verotusperäiset varaukset -erä on paikka verotuksessa huomioon otettaville menoille, jotka eivät ole sopivia muihin eriin. Pakolliset varaukset ovat arvioituja menoja, jotka maksetaan myöhemmin. Näiden menojen oikeaa toteutuvaa rahamäärää ja/tai toteutumisaikankohtaa ei tiedetä. Tuloslaskelmassa tällainen meno täytyy huomioida, jos se kohdistuu päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, sen toteutumista voidaan pitää varmana tai todennäköisenä, siihen kohdistuva tulo ei ole varma tai todennäköinen tai meno perustuu lakiin tai yrityksen sitoumukseen sivullista kohtaan. Pakollisia varauksia ovat muun muassa sitoumuksiin perustuvat eläkemaksut ja takuun myötä maksettavaksi tulevat kulut. (Salmi 2020, 74–75.)

Vieras pääoma tarkoittaa yrityksen velkaa. Vieraaseen pääomaan liittyy aina riski, koska se on maksettava määrätyssä ajassa takaisin ja se voi kasvaa korkoa. Vieras pääoma jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaiseen pääomaan. Lyhytaikainen pääoma tarkoittaa tilinpäätöspäivästä enintään 12 kuukauden sisällä maksettavaa velkaa ja pitkäaikainen yli 12 kuukauden jälkeen maksettavaa. Vieras pääoma koostuu muun muassa lainoista rahoituslaitoksilta, ostoveloista ja siirtoveloista. Siirtovelat ovat yrityksen itse laskemia velkoja, joista ei ole ulkopuolelta saatavaa tositetta, esimerkiksi työntekijöiden tilikauden aikana kertyneet lomapalkat, sekä enakkoon saadut tulot, kuten seuraavalle tilikaudelle kohdistuvat vuokratulot. (Salmi 2020, 76–78.)

4.2.3 Tase-erittely

Tase-erittelyssä eritellään pysyvien vastaavien, vaihtuvien vastaavien, vieraan pääoman ja pakollisten varausten tase-erien sisältö yksityiskohtaisesti. Pysyvien vastaavien tase-erittelyt voidaan joko tehdä niin, että tilinpäätöshetkellä oleva yrityksen omaisuus luetellaan yksityiskohtaisesti tai niin, että tilikauden avauksen tilanne on erikseen ja tilikauden aikana tehdyt lisäykset ja vähennykset ovat nähtävillä erikseen. Vaihto-omaisuuden tase-erittelyt ovat inventointiluetteloita, joista pitää tulla ilmi tuotteittain vähintään tuotteen nimike, varastossa oleva määrä ja määrän yksikkö, hankintameno yksikköä kohti ja hankintameno yhteensä. Rahojen ja pankkisaamisten tase-erittelyissä esitetään pankkitilien sekä käteiskassan saldo. Saamisten ja vieraan pääoman tase-erittelyissä tuodaan ilmi, miten taseen erät ovat muodostuneet. (Tomperi 2018, 123–127.)

4.2.4 Rahoituslaskelma, toimintakertomus ja liitetiedot

Rahoituslaskelma on pakollinen ainoastaan suuryrityksille ja yleisen edun kannalta merkittävillä yhteisöillä. Rahoituslaskelmassa tulee esittää liiketoiminnasta aiheutuvat tulojen ja menojen rahamäärät, pysyvien vastaavien hankinnasta tai luovuttamisesta aiheutuneet rahavirrat sekä oman ja vieraan pääoman muutokset. (Rekola-Nieminen 2021, 62.) Yleisimmät rahoituslaskelmassa käytettävät tunnusluvut ovat rahavirta/osake, investointien tulorahoitusosuus sekä korollisten velkojen takaisinmaksuaika (Kaisanlahti, Leppiniemi & Leppiniemi 2017, 129).

Toimintakertomus vaaditaan julkisilta osakeyhtiöiltä, osuuskunnilta ja yksityisiltä osakeyhtiöiltä, jotka eivät ole mikro- tai pienyrityksiä sekä yleisen edun kannalta merkittäviltä yhteisöiltä (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 3, § 1). Toimintakertomuksessa tulee kertoa toiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta, taloudellisesta tilanteesta sekä merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Toimintakertomuksessa esitetään tunnuslukuja yrityksen talouteen, henkilöstöön sekä ympäristöön liittyen. Lisäksi siinä muun muassa kerrotaan tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat, todennäköinen kehitys sekä omien osakkeiden hankinta ja luovutus. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tulee sisältää yhtenevät tiedot. (Rekola-Nieminen 2021, 65–66.)

Liitetiedot kertovat tarkemmin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman sisällöstä, jotta tilinpäätöksestä saisi oikean ja riittävän kuvan. Pakollisia liitetietoja ovat esimerkiksi yleisistä tilinpäätösperiaat-

teista poikkeaminen, tilinpäätöksen laadintaa koskevat liitetiedot, tuloslaskelmaa ja tasetta koskevat liitetiedot, tuloveroja koskevat liitetiedot, vakuudet ja vastuusitoumukset, tiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä, muissa yrityksissä olevaa omistusta koskevat liitetiedot sekä konserniyhtiötä koskevat liitetiedot. (Ikäheimo ym. 2016, 67–68.)

5 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tässä työssä keskitytään tunnuslukuanalyysiin. Analyysillä pyritään saamaan kokonaiskuva yrityksen taloudellisesta tilasta. Yrityksen taloudellista tilaa arvioidessa keskitytään siihen, onko yritystoiminta kannattavaa, onko yritys vakavarainen ja millainen on yrityksen maksuvalmius. Näiden asioiden ollessa kunnossa, yrityksen liiketoiminta kasvaa. (Salmi 2020, 133.)

Yrityksen talouden perusta voidaan jakaa neljään eri taloudelliseen tavoitteeseen. Nämä ovat kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius ja liiketoiminnan kasvu. Kannattavuus kertoo yrityksen ansaitseman voiton ja pääoman suhteesta. Lyhytaikainen maksuvalmius tarkoittaa sitä, selviääkö yritys kaikista maksuvelvoitteistaan. Pidemmän aikavälin maksuvalmius kuvaa yrityksen vakavaraisuutta. Tarkastellessa yrityksen vakavaraisuutta keskitytään oman ja vieraan pääoman määrän vertailuun. Jos yrityksen pääoma koostuu pääosin vieraasta pääomasta, yritys ei yleensä ole kovin vakavarainen. Tappiot taas vähentävät yrityksen maksuvalmiutta. Kun kannattavuus ja sitä kautta maksuvalmius ovat kunnossa, yritys tekee tulosta. Vakavarainen yritys saa lainaa rahoittajilta toimintansa laajentamiseen. Yritystoiminta on kannattavaa ja se voi kasvaa, kun nämä kaikki edellä mainitut asiat ovat kunnossa. (Salmi 2020, 132–134.)

Tilinpäätösanalyysiä tehdessä on tärkeää, että tarkastellaan useampaa tilikautta, koska yrityksen tilikaudet voivat vaihdella keskenään, jolloin pelkkään yhteen tilikauteen perehtyessä ei saada kokonaiskuva yrityksen tilasta. Myös useamman tunnusluvun käyttäminen on aiheellista, koska yritysten toiminta on hyvin erilaista, jolloin vain yhden tunnusluvun käyttö voi aiheuttaa virheellisiä tulkintoja. (Salmi 2020, 122.)

5.1 Tilinpäätöksen oikaiseminen

Tilinpäätöksen oikaisun tarkoituksena on saada vertailukelpoinen tilinpäätös tilinpäätöksen käyttäjille. Lainsäädäntö jättää yritysjohdolle mahdollisuuden vaikuttaa tilinpäätöseriin. Yritysjohto voi haluta pitää tuloksen mahdollisimman tasaisena, vaikka voittoa olisi tullut selvästi enemmän tai tappiota olisi syntynyt enemmän aiempiin tilikausiin verrattuna. Yritys voi pyrkiä myös esittämään mahdollisimman hyvän tuloksen lykkäämällä menojen kulukirjausajankohtaa, kuten tekemällä pienempiä poistoja, tai siirtämällä kulujen syntyajankohtaa tai nopeuttamalla tulojen tulosvaikutuksen. (Ikäheimo ym. 2016, 99.)

Tilinpäätöstä oikaistaessa tulee kiinnittää huomiota laajuus-, arvostus- ja jaksotuskysymyksiin. Laajuudella tarkoitetaan tässä sitä, mikä kuuluu yritysrajojen sisäpuolelle ja mikä ulkopuolelle. Esimerkiksi vuokratut koneet ja kalusto voivat olla epäselviä, ajatellaanko niiden kuuluvan yritykselle vai ei. Myös yksittäisen tilinpäätöserän laajuus voi olla ongelmallinen. Jos tilikaudella on ollut jotain poikkeuksellisia kulueriä, ne tulisi ottaa huomioon analyysia tehdessä ja arvioitaessa tulevaisuuden näkymiä, koska ne voivat vaikuttaa oleellisesti tehdessä analyysia. Arvostuskysymyksessä keskitytään tase-erien arvostamisperiaatteisiin. Taseessa olevaan omaisuuteen tehdään arvonalennus, jos hyödykkeen käypä arvo on pienempi, kuin taseessa jäljellä oleva arvo. Vastaavasti voidaan tehdä myös varovaisesti arvonnkorotuksia. Jos liitetiedoissa ei ole tietoa arvostuksista, tilinpäätösanalyysin tekeminen vaikeutuu. Jaksotuskysymyksessä keskitytään siihen, milloin erät kirjataan tulosvaikutteiseksi. Jaksotuksia tarkastellessa huomioidaan erityisesti pitkävaikutteisten vastaavien poistot; minkä ajan kuluessa poistot tehdään ja miten ne jaetaan tarkasteltavalle ajanjaksolle. (Ikäheimo ym. 2016, 100.)

5.2 Tuloslaskelman oikaiseminen

Tilinpäätösanalyysiä tehtäessä tuloslaskelman oikaisu on pakollista, jotta saadaan kuva jatkuvasta ja ennustettavasta tuloksesta, joiden perusteella voidaan tehdä vertailukelpoinen analyysi nähden muihin tilikausiin ja eri yrityksiin (Salmi 2020, 144).

Liikevaihtoon kirjataan vain varsinaisesta toiminnasta ansaitut tuotot. Liikevaihdosta vähennetään kaikki erät, jotka eivät jää yritykselle. Tällaisia eriä ovat mm. arvonnlisävero ja annetut alennukset. Oikaistussa tuloslaskelmassa myyntiprovisiot, tekijänpalkkiot, rahdit ja luottotappiot sisällytetään liiketoiminnan muihin kuluihin. Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisällytetään toistuvat tuotot, jotka eivät ole liiketoiminnan varsinaisia tuottoja. Varastojen muutos voi vaikuttaa paljon yrityksen tulokseen. Tilikaudet eivät ole vertailukelpoisia keskenään, jos varaston arvonn arvostamisperiaatetta on muutettu. Jos yritys ulkoistaa toimintaansa, voi se vääristää yrityksen tulosta merkittävästi, jolloin tilikaudet eivät myöskään ole keskenään vertailukelpoisia. Henkilöstökulut eivät usein vastaa todellisuutta siihen nähden, miten paljon omistaja tekee töitä yritykseen eteen ja paljonko hän nostaa palkkaa yrityksestä. Toiminnimiyrittäjä ei voi edes nostaa varsinaista palkkaa yrityksestä, vaan voi tehdä pelkästään yksityisnostoja. Osakeyhtiön omistaja voi mieluummin nostaa yrityksestä osinkoa ja nostaa vähemmän palkkaa verotuksellisten seikkojen ja palkkojen sivukulujen vuoksi. Jos yrittäjä työskentelee kokopäiväisesti yrityksessä, pitäisi palkaksi huomioida vähintään se määrä, mitä hän saisi saman alan töissä. (Salmi 2020, 145–147.)

Liiketoiminnan muissa kuluissa ei saa olla muuta kuin liiketoiminnasta aiheutuvat lyhytvaikutteiset kulut. Esimerkiksi pysyvien vastaavien myyntitappiot tulee vähentää liiketoiminnan muista kuluista, jos sellaisia on kirjattu. Käyttökate kertoo yrityksen tuloksen ennen korkoja, veroja sekä suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia. Käyttökate on yrityksen tulos lyhytvaikutteisten kulujen vähentämisen jälkeen. Käyttökate voidaan kuvailla ”kassaperusteiseksi” tulokseksi, joka on yrityksellä käytössä pääomavelvoitteiden hoitamiseen. Esimerkiksi lainanantajat ovat kiinnostuneet yrityksen käyttökateesta, koska se kertoo yrityksen kyvystä hoitaa lainojen korkoja sekä lyhennyksiä. (Salmi 2020, 148.)

Oikaistussa tuloslaskelmassa poistot tulee tehdä suunnitelman mukaan. Käytössä ovat elinkeinoverolain määräämät maksimipoistot huolimatta siitä, mikä on todellinen taloudellinen pitoaika. Liiketulos kertoo yrityksen tuloksen, joka jää yrityksen rahoittajille, kun kaikki muut kulut, paitsi korot ja verot, on vähennetty. Liiketulos on yleensä vertailtavissa eri yritysten välillä. Jos liiketuloksen laskentaperusteita on muutettu, se pitää tulla ilmi yrityksen liitetiedoissa. Rahoitustuottoihin- ja kuluihin kuuluu seitsemän eri kohtaa. Kurssieroilla ei ole omaa kohtaa. Kurssivoittoa voidaan kirjata kohtaan ”tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista” sekä ”muut korko- ja rahoitustuotot”. Kurssitappiot voidaan kirjata kohtaan ”korkokulut ja muut rahoituskulut”. Vain realisoituneet voitot huomioidaan tuloslaskelmassa ja tappiot ilmoitetaan tuloslaskelmassa eikä kirjata taseeseen. (Salmi 2020, 148–149.)

Tilinpäätösjärjestelyt poistetaan oikaistussa tuloslaskelmassa, koska ne ovat yrityksen verosuunnittelua eivätkä liiketoimintaan liittyviä kuluja. Tulos ennen veroja on tulos, josta yritystä verotetaan. Se kertoo tuloksen rahoituserien vähentämisen jälkeen. Veroina huomioidaan ainoastaan säännöllistä liiketoimintaa vastaavat verot. Edeltäviin tilikausiin liittyvät veronpalautukset ja jäännösverot jätetään huomioidamatta. Nettotulos kertoo säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan tuloksen. Olennaisuuden periaatteen noudattaminen on myös tässä tärkeää, koska säännölliseen ja jatkuvaan liiketoimintaan vaikuttavien tulojen ja kulujen erottelu voi olla mahdotonta tai jopa tarpeetonta. Yrityksen nettotulos on aina analysoijan subjektiivinen näkemys yrityksen ”todellisesta” tuloksesta. Nettotuloksen jälkeen oikaistuu tuloslaskelmaan tulevat eliminoidut erät ja verot. Lopuksi tuloksessa on yrityksen tilikauden tulos, joka kertoo lopullisen tuloksen kaikkien tulojen ja kulujen jälkeen. (Salmi 2020, 149–152.)

5.3 Taseen oikaiseminen

Taseen oikaisulla pyritään tuloa tuottamattomien varallisuuserien poistamiseen ja tuomaan esille tuloa tuottava varallisuus, jota ei ole yrityksen virallisessa taseessa. Yrityksen velat merkitään oikaistuun taseeseen, jos ne eivät ole näkyvillä virallisessa taseessa. Velat jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaiseen velkaan, riippuen siitä, milloin velat maksetaan pois. Taseen varoihin ja velkoihin tehdään nettokorjauksia, mikä korjaa yrityksen omaa pääomaa. (Salmi 2020, 154.)

5.3.1 Vastaava

Taseen vastattavien puolella perustamis- ja tutkimusmenot poistetaan oikaistuun taseeseen, koska ne eivät tuota yritykselle tuloa. Lisäksi kehittämismenot poistetaan, jos ne ovat tuloa tuottamattomia. Liikearvo poistetaan yleensä viiden vuoden aikana tai koko summa kerralla, jos se on arvoton. Liikearvo on fuusion tai yritys- tai liiketoimintakaupan hankintahinnan ”ylijäämä”, kun velaton omaisuus poistetaan hinnasta. (Salmi 2020, 154.)

Aineettomat hyödykkeet eliminoidaan, jos ne eivät ole tuloa tuottavia. Aineellisia hyödykkeitä voidaan korjata oman pääoman kautta, jos niitä on liitetietojen mukaan yliarvostettu. Vaihto-omaisuuden arvostusta ei yleensä muuteta, jos liitetiedoista ei käy ilmi perusteltuja syitä sen muuttamiseen. (Salmi 2020, 154–155.)

Sijoituksista poistetaan konserni- ja omistusyhteisyrietykset, jos niillä ei ole pääomaa, eli ne ovat arvottomia. Jos tiedetään, ettei joitakin myynti- tai muita saamisista tulla todennäköisesti saamaan, ne poistetaan saamisista kirjaamalla luottotappioihin. Samoin saamiset omistajilta sekä saamiset konserni- ja omistusyhteisyrietyksiltä poistetaan, jos varojen takaisin saaminen on epätodennäköistä. (Salmi 2020, 155.)

5.3.2 Vastattava

Taseen oikaisussa tulee oman pääoman sisältää tilikauden lopullinen voitto tai tappio eikä nettotulosta. Pääomalaina on yleensä vierasta pääomaa oikaistussa taseessa. Keskeneräisistä töistä saatuja ennakkomaksuja ei huomioida vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta mittaavien tunnuslukujen laskennassa. Taseen

kertyneet tilinpäätösjärjestelyt ovat verovelkaa lukuun ottamatta omaa pääomaa. Konsernitilinpäätöksessä tämä on jo valmiiksi huomioitu. Laskennallinen verovelka on pitkäaikaista korotonta velkaa. Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan luetaan myös pakolliset varaukset, koska ne ovat tulevaisuuden maksuja, mutta maksupäivää ei ole tiedossa. Pitkäaikaista korollista vierasta pääomaa ovat pitkäaikaiset joukkolainat, lainat rahoituslaitoksilta sekä eläkelainat. Korolliseksi velaksi katsotaan muut pitkäaikaiset velat, kuten lainat omistajilta ja asiakkailta. Korotonta velkaa ovat muut lyhytaikaiset velat ja siirtovelat. Jos yrityksen liitetiedoista ei löydy tarkkaa tietoa korollisen ja korottoman vieraan pääoman sisällöstä, jako täytyy tehdä arvioiden mukaan. (Salmi 2020, 155–158.)

5.4 Tunnuslukujen laskenta

Tunnusluvuilla kuvataan ja arvioidaan yrityksen taloudellista toimintakykyä. Tunnusluvuilla voidaan tehdä vertailuja eri yritysten välillä, tutkia yrityksen historiaa sekä etsiä kehityslinjoja. Tunnuslukuja on yrityksen kannattavuutta ja rahoitusta eli maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta mittaavia. (Kaisanlahti ym. 2017, 155.)

Liikevaihto on perinteisin yrityksen tunnusluku. Liikevaihdon muutosprosentilla voidaan tarkastella yrityksen laajentumista tai pienentymistä. (Kaisanlahti ym. 2017, 158.)

Liikevaihdon muutosprosentti

$$= \frac{(\text{Tilikauden liikevaihto} - \text{Edellisen tilikauden liikevaihto})}{\text{Edellisen tilikauden liikevaihto}} \times 100$$

Käyttökate on yrityksen voitto ennen poistoja ja arvonalentumisia. Tilinpäätöksen tekijä voi vaikuttaa poistojen määrään, joten käyttökate voidaan pitää luotettavampana tuloksena kuin liikevoittoa. (Kaisanlahti ym. 2017, 162.)

Käyttökate = Liikevoitto + Poistot ja arvonalentumiset

5.4.1 Voittoprosentit

Voittoprosentin laskennassa tuloksen ilmoittama luku jaetaan liikevaihdolla. Voittoprosentit sopivat saman yrityksen ajalliseen vertailuun. Voittoprosenteissa olevat erot tilikausien välillä voivat johtua muutoksesta kannattavuudessa tai toimintatapojen muutoksesta. (Kaisanlahti ym. 2017, 168.)

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

$$\text{Liikevoittoprosentti} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

$$\text{Tilikauden voittoprosentti} = \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan antamat ohjeelliset arvot voittoprosenteille ovat (Salmi 2020, 169).:

Hyvä	Yli 10 %
Tyydyttävä	5-10 %
Heikko	Alle 5 %

5.4.2 Kannattavuus

Kannattavuutta mittaavia tunnuslukuja ovat muun muassa oman pääoman tuottoprosentti ja sijoitetun pääoman tuottoprosentti. Oman pääoman tuottoprosentilla lasketaan, mikä osa pääoman sijoittajalle jää, kun yrityksen sidosryhmille on suoritettu kaikki maksuvelvoitteet (Kaisanlahti ym. 2017, 170). Sijoitettu pääoma tarkoittaa omaa pääomaa ja korollista vierasta pääomaa. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti kertoo yrityksen sijoitetulle pääomalleen sekä vieraalle pääomalleen saadun tuoton määrän. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on hyvin yleinen yrityksen kannattavuuden mittari. (Kaisanlahti ym. 2017, 173, Ikäheimo ym. 2016, 106.)

$$\text{Oman pääoman tuotto prosentti} = \frac{\text{Voitto}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto prosentti} = \frac{(\text{Voitto} + \text{Rahoituskulut})}{\text{Sijoitettu pääoma}} \times 100$$

Yritystutkimuksen yhteydessä sijoitetun pääoman tuotto prosentille määritellyt ohjeelliset arviointikriteerit (Kaisanlahti ym. 2017, 174).:

Hyvä	15,0-
Tyydyttävä	9,0-14,9
Välttävä	0-8,9
Heikko	Negatiivinen

5.4.3 Maksuvalmius

Taseesta voi tutkia maksuvalmiutta vertailemalla vastattavien lyhytaikaista vierasta pääomaa vastaavan puolen rahoihin ja pankkisaamisiin. Myös myyntisaamisia voi verrata lyhytaikaisiin velkoihin. Mitä enemmän yrityksellä on helposti rahaksi muutettavaa omaisuutta verrattuna lyhytaikaisiin velkoihin, sitä parempi maksuvalmius on. (Kaisanlahti ym. 2017, 187.) Toisaalta hyvin korkea maksuvalmius voi myös olla huonoksi, koska rahoitusomaisuuteen kuuluvat varat voidaan sijoittaa yrityksessä tuottavammin entä pitämällä niitä likvideinä varoina (Ikäheimo ym. 2016, 110).

Maksuvalmiutta mittaavat tunnusluvut ovat quick ratio ja current ratio. Quick ratio mittaa yrityksen rahoitusomaisuuden suhdetta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Current ratiassa rahoitusomaisuuden lisäksi huomioidaan vaihto-omaisuus. Quick ratio siis mittaa lyhyemmän ajan maksuvalmiutta kuin current ratio. (Ikäheimo ym. 2016, 110.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Yritystutkimusneuvottelukunta on esittänyt quick ratio -tunnusluvulle seuraavat ohjeelliset arviointikriteerit (Kaisanlahti ym. 2017, 188):

Hyvä	Yli 1
Tyydyttävä	0,5-1
Heikko	Alle 0,5

$$\text{Current ratio} = \frac{(\text{Vaihto} - \text{omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus})}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Yritystutkimusneuvottelukunta on esittänyt current ratio -tunnusluvulle seuraavat ohjeelliset arviointikriteerit (Kaisanlahti ym. 2017, 188):

Hyvä	Yli 2
Tyydyttävä	1-2
Heikko	Alle 1

Kiertoaika-tunnuslukuja ovat myyntisaamisten kiertoaika ja ostovelkojen kiertoaika. Myyntisaamisten kiertoaika kertoo keskimääräisen päivien määrän, jonka kuluessa myynnistä saadaan suoritus. Lyhentämällä myyntisaamisten kiertoaikaa voidaan parantaa maksuvalmiutta. Myyntisaamisten kiertoaikaa voidaan lyhentää esimerkiksi panostamalla perintään. Ostovelkojen kiertoaika kertoo keskimääräisen päivien määrän, jonka kuluessa ostolaskut maksetaan. Ostovelkojen kiertoaikaa pidentämällä voidaan parantaa maksuvalmiutta. Ostovelkojen kiertoaikaa voidaan pidentää esimerkiksi sopimalla pidemmistä maksuajoista velkojen kanssa tai maksamalla mahdollisesti korkoa, jos maksu myöhästyy liikaa. (Kaisanlahti ym. 2017, 189–191.)

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika} = \frac{\text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}} \times 365$$

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{\text{Ostovelat}}{\text{Ostot}} \times 365$$

5.4.4 Vakavaraisuus

Vakavaraisuus mittaa yrityksen pidemmän aikavälin maksukykyä. Vakavaraisuuden rakennetarkastelussa tutkitaan oman ja vieraan pääoman suhdetta toisiinsa. Yleisesti oman pääoman suurempi osuus verrattuna vieraaseen pääomaan katsotaan vakavaraisemmaksi omaisuudeksi. Erityisesti lyhytaikaisen vieraan pääoman suuri osuus on rahoitusriski, koska se täytyy maksaa pois lyhyen aikavälin sisällä. Vakavaraisuuden toiminnallisessa tarkastelussa keskitytään tarkastelemaan vierasta pääomaa varten hankitun rahavirran määrää. Yritys katsotaan rahoitukseltaan sitä joustamattommaksi, mitä pienempi rahavirta on verrattuna vieraan pääoman osuuteen. Kun yritys on vakavarainen, se myös saa helpommin vierasta pääomaa rahoittajilta. (Kaisanlahti ym. 2017, 193–195.)

Yrityksen rakenteellista rahoituksellista asemaa mittaavia tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, velkaantumisaste ja gearing. Omavaraisuusaste kertoo oman pääoman osuuden koko pääomasta. Velkaantumisaste taas kertoo vieraan pääoman määrän koko pääomasta. Gearing eli nettovelkaantumisaste on käytössä erityisesti pörssiyritysten vakavaraisuuden mittarina. Jos gearing on pienempi kuin yksi, vakavaraisuus on hyvällä tasolla. Jos gearing on negatiivinen, yritys on hyvin vakavarainen. (Kaisanlahti ym. 2017, 196–199.)

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen koko pääoma}} \times 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunta on esittänyt omavaraisuusasteelle seuraavat ohjeelliset arviointikriteerit (Kaisanlahti ym. 2017, 197):

Hyvä	Yli 40 %
Tyydyttävä	20-40 %
Heikko	Alle 20 %

$$\text{Velkaantumisaste} = \frac{\text{Vieras pääoma}}{\text{Taseen koko pääoma}} \times 100$$

$$\text{Gearing} = \frac{(\text{Korolliset velat} - \text{Rahavarat})}{(\text{Om pääoma} - \text{Vähemmistöosuus})} \times 100$$

5.5 Henkilöstö

Henkilöstö on tärkeä yrityksen toiminnan ja kilpailukyvyn kannalta. Jos koko henkilöstö vaihtuisi kerralla, se todennäköisesti aiheuttaisi ongelmia. On siis tärkeää huolehtia henkilöstön hyvinvoinnista, jotta se jaksaa toimia tehokkaasti töissä. Henkilöstö on myös paljon kuluja vievää. Palkat täytyy maksaa ajallaan ja henkilöstön kouluttaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen maksaa. Yrityksissä voidaan joutua tekemään henkilöstöön liittyviä päätöksiä, jotka ovat lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna kannattavia kustannusten pienentämisen vuoksi, mutta voivat osoittautua kannattamattomiksi myöhemmin. Tämä johtuu usein siitä, että päätöksentekijöillä ei ole tietoa, jonka avulla voisi tehdä varmemmin kannattavia päätöksiä. (Viitala 2009, 8–9, 319.)

Henkilöstövoimavarojen laskentatoimella voidaan mitata ja arvioida henkilöstöön liittyviä kustannuksia, tuloksenteekokykyä ja yritykseen luomaa arvoa (Viitala 2009, 319). Henkilöstötunnusluvut ovat yrityksen johdolle tärkeää tietoa. Tunnuslukujen arvoihin liittyvät syyt tulee tutkia, jotta toimintaa voidaan kehittää. Esimerkiksi korkean sairauspoissaoloprosentin syyt on hyvä selvittää, jotta voitaisiin vaikuttaa sairauspoissaolojen vähentymiseen ja pitkällä tähtäimellä työkyvyttömyyseläkeriskin pienentämiseen. Tähän liittyvissä asioissa on syytä tehdä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. (Manka & Hakala 2011, 11.)

Henkilöstön tunnuslukuseuranta tulisi olla säännöllistä, jotta henkilöstöön liittyvien toimenpiteiden kannattavuutta voidaan arvioida ja kehittää. Henkilöstötunnuslukuista voidaan seurata vain tiettyjä lukuja. Jos halutaan kehittää vain jotain osa-alueita tai laajempaa tarkastelua halutessa, voidaan tehdä henkilöstöraportti tai henkilöstötilinpäätös. Jos tehdään laajempi raportti tai tilinpäätös henkilöstöön liittyen, olisi hyvä olla tekoprosessissa mukana useampia tahoja, kuten yritysjohto, henkilöstö ja työterveyshuolto. (Manka & Hakala 2011, 11.)

Henkilöstötunnuslukuista hyötyvät myös yrityksen sidosryhmät. Henkilöstötunnusluvuilla voidaan kuvastaa yrityksen aineetonta pääomaa. Aineettoman pääoman arvo voi olla hyödyksi esimerkiksi yrityskaupoissa. Aineeton pääoma tarkoittaa sosiaalista pääomaa eli muun muassa esimiehen ja työntekijöiden välisiä suhteita, henkistä pääomaa eli työntekijöiden fyysistä sekä psyykkistä terveyttä ja rakennepääomaa eli esimerkiksi organisaation toimintatapoja. (Manka & Hakala 2011, 12.)

Tokmanni Group Oyj:n hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 2021 (27) mukaan henkilöstöä oli keskimäärin vuonna 2021 4 132, vuonna 2020 3 873 ja vuonna 2019 3 647.

Henkilöstön merkitystä yrityksen talouteen voidaan kuvata tunnusluvuilla. Näitä henkilöstömittareita kutsutaan HR-KPI mittareiksi (Human Resource Key Performance Indicators). Tunnusluku HCRF (Human Capital Revenue Factor) kertoo henkilöstön tehokkuudesta sekä liiketoimintakertoimesta eli tehollisen työajan tuottamasta liikevaihdosta. Alhainen HCRF-luku voi kertoa esimerkiksi henkilöstön lisäpalkkaamisesta kasvua varten, jota ei vielä ole saavutettu. (Kesti 2014, 18–19.)

$$HCRF = \frac{\text{Liikevaihto}}{\text{Henkilöstömäärä}}$$

Tunnusluku HCCF (Human Capital Cost Factor) kertoo henkilöstökulujen määrän työntekijää kohti. Suuri HCCF-luku voi kertoa esimerkiksi liiallisesta ylityön teettämisestä tai henkilöstön suuresta sairauspoissaolojen määrästä. (Kesti 2014, 19.)

$$HCCF = \frac{\text{Henkilöstökulut}}{\text{Henkilöstömäärä}}$$

Tunnusluku HCVA (Human Capital Value Added) kuvaa työn tuottavuutta. Luku lasketaan siten, että liikevaihdosta vähennetään kaikki muut kulut paitsi henkilöstökulut ja erotus jaetaan henkilöstömäärällä. (Kesti 2014, 19–20.)

$$HCVA = \frac{\text{Liikevaihto} - \text{Kaikki kulut} + \text{Henkilöstökulut}}{\text{Henkilöstömäärä}}$$

Tunnusluku FTE EBITDA kertoo yhtä työntekijää kohti ansaitun käyttökatteen. Saadakseen kokonaiskuvan henkilöstötuottavuudesta tunnuslukuja tulisi laskea ainakin FTE EBITDA -tunnuslukuun saakka. Esimerkiksi, jos yrityksessä on pyritty vähentämään työntekijää kohden sairauspoissaoloja, yritys säästää, koska sairauspoissaoloja on vähemmän. Sairauspoissaolojen vähentämisen kustannukset voivat kuitenkin näkyä esimerkiksi työhyvinvointiin panostamisen kustannuksina. Tällaisten muutoksien todellista kustannusvaikutusten määrää voidaan tutkia EBITDA-tunnusluvulla. (Kesti 2014, 20.)

$$FTE\ EBITDA = HCVA - HCCF$$

Tunnusluku HCROI (Human Capital Return On Investment) kertoo henkilöstöön sijoitetun rahallisen panostuksen määrän vaikutuksen myyntikatteeseen. Jos yritys vähentää henkilöstömäärää ja maksaa sen

sijaan alihankinnasta, HCROI-luku ei muutu, koska myyntikatteesta vähennetään muuttuvat kulut, tässä tapauksessa siis alihankintakulut. (Kesti 2014, 21.)

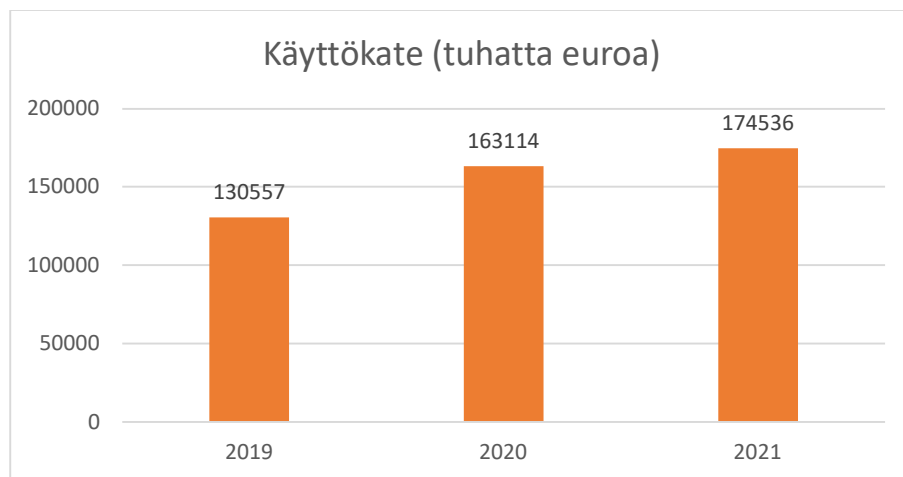
$$HCROI = \frac{Myyntikate}{Henkilöstökulut}$$

6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI YRITYKSELLE

Tässä luvussa kaikki edellä esitellyt tunnusluvut lasketaan Tokmanni Group Oyj:n tilinpäätöstietojen perusteella vuosilta 2019–2021. Osa tunnusluvuista esitetään kuvioissa. Kuvioissa vertaillaan tunnuslukuja vuosien 2019–2021 välillä ja osaa tunnusluvuista vertaillaan kuvioissa keskenään.

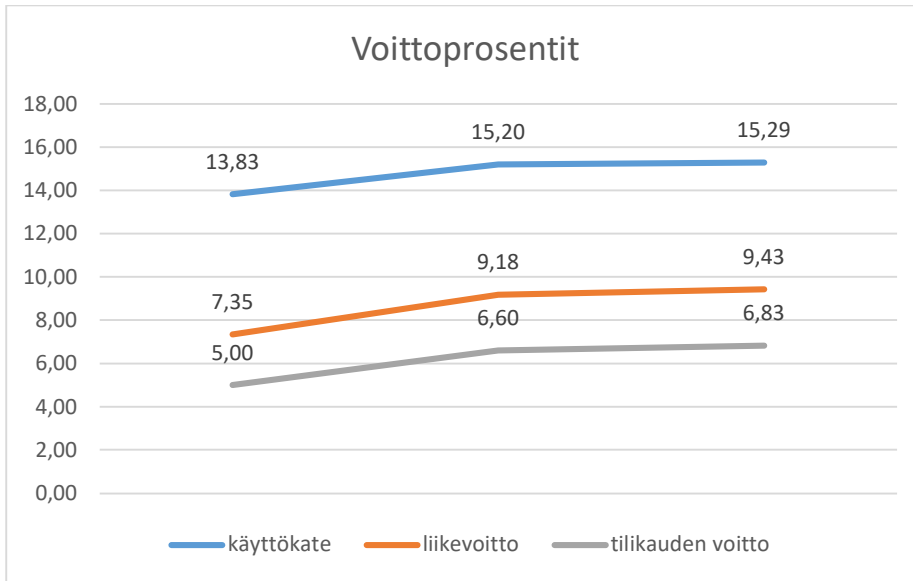
Liikevaihdon muutosprosentti on vuonna 2019 8,49 %, vuonna 2020 13,65 % ja vuonna 2021 6,40 %.

Käyttökate on vuonna 2019 130 557 tuhatta euroa, vuonna 2020 163 114 tuhatta euroa ja 174 536 tuhatta euroa vuonna 2021.

KUVIO 1. Käyttökate

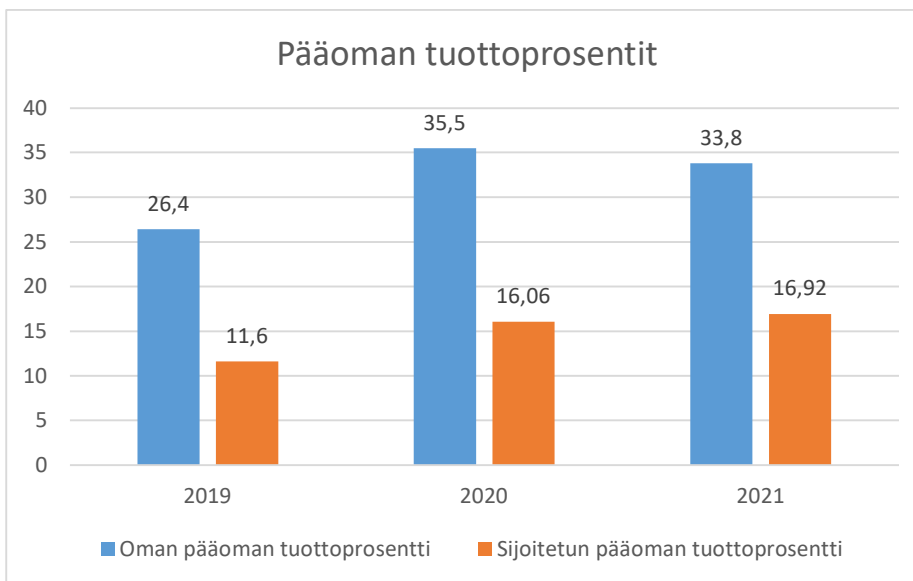
Tokmannin käyttökateprosentti on vuonna 2019 13,83, vuonna 2020 15,20, vuonna 2021 15,29. Liikevoittoprosentti on vuonna 2019 7,35, vuonna 2020 9,18 ja vuonna 2021 9,43. Tilikauden voittoprosentti on vuonna 2019 5,00, vuonna 2020 6,60 ja vuonna 2021 6,83.

KUVIO 2. Voittoprosentit

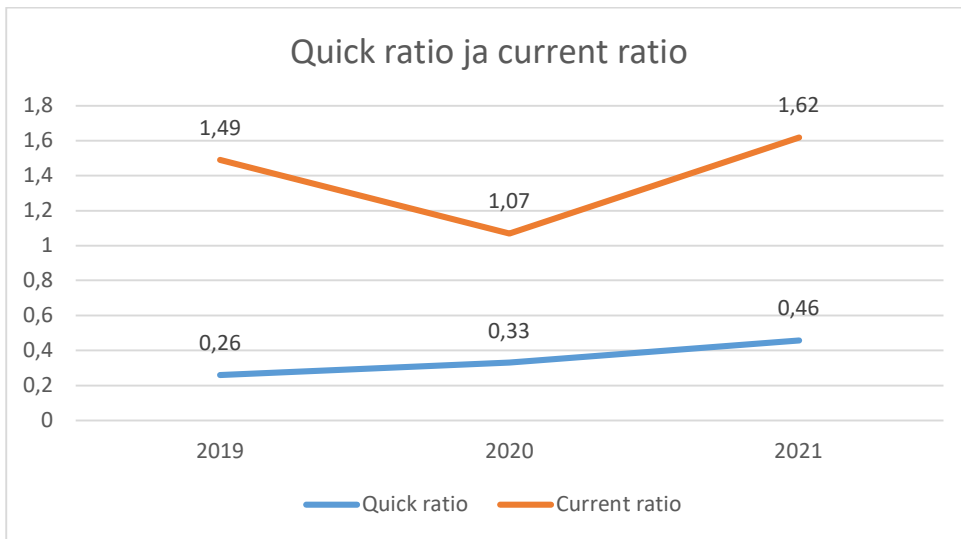
Oman pääoman tuottoprosentti on vuonna 2019 26,40, vuonna 2020 35,50 ja vuonna 2021 33,80. Oman pääoman tuottoprosentin laskennassa on käytetty oman pääoman tilikauden alun ja lopun keskiarvoa.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on vuonna 2019 11,6, vuonna 2020 16,06 ja vuonna 2021 16,92. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on laskettu jakamalla voitto sekä korko- ja rahoituskulut sijoitetun pääoman tilikauden alun ja lopun keskiarvolla.

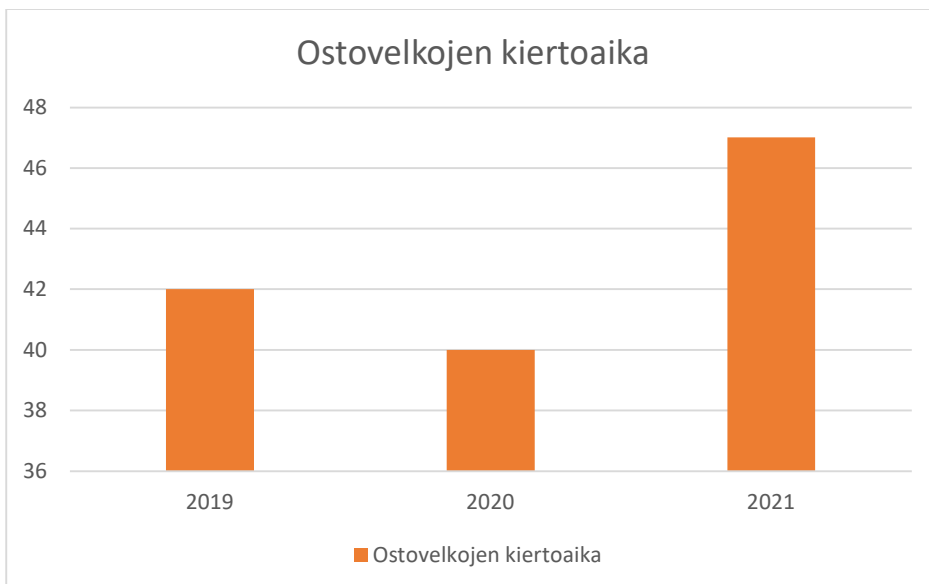
KUVIO 3. Pääoman tuottoprosentit

Yrityksen quick ratio on vuonna 2019 0,26, vuonna 2020 0,33 ja vuonna 2021 0,46. Yrityksen current ratio on vuonna 2019 1,49, vuonna 2020 1,07 ja vuonna 2021 1,62.

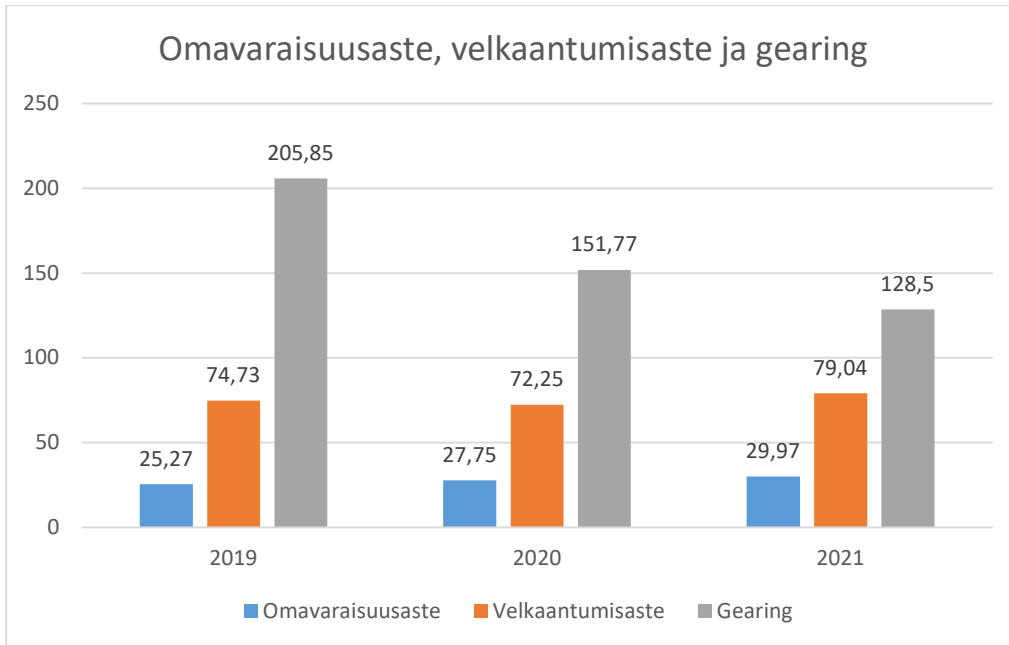
KUVIO 4. Quick ratio ja current ratio

Myyntisaamisten kiertoaika on alle yhden päivän tarkastelujakson aikana. Ostovelkojen kiertoaika on vuonna 2019 42 päivää, vuonna 2020 40 päivää ja vuonna 2021 47 päivää.

KUVIO 5. Ostovelkojen kiertoaika

Omavaraisuusaste on vuonna 2019 25,27 %, vuonna 2020 27,75 % ja vuonna 2021 29,97 %. Velkaantumisaste on vuonna 2019 74,73 %, vuonna 2020 72,25 % ja vuonna 2021 79,04 %. Gearing on vuonna 2019 205,85 %, vuonna 2020 151,77 % ja vuonna 2021 128,50 %.

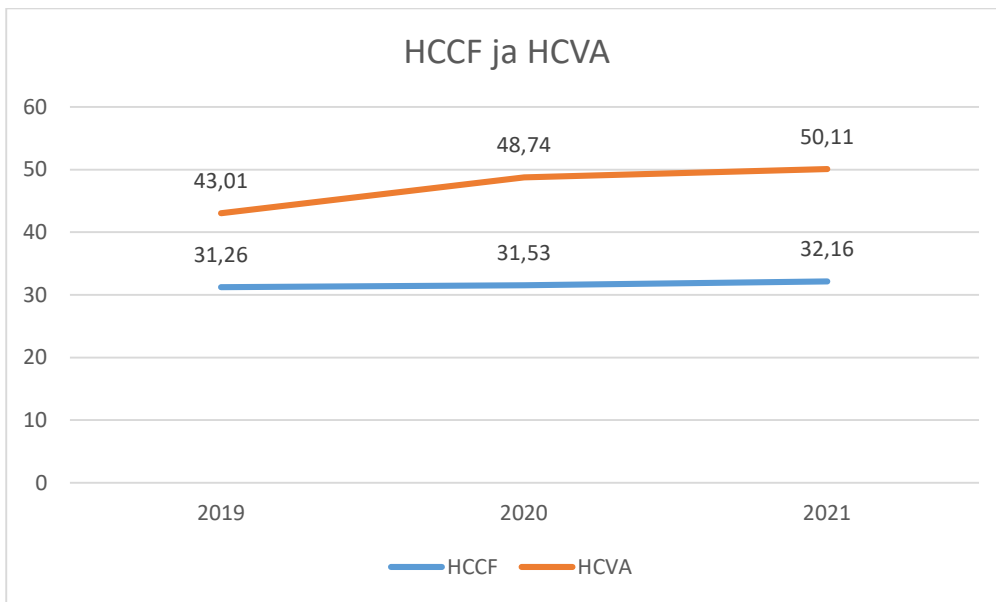

KUVIO 6. Omavaraisuusaste, velkaantumisaste ja gearing

HCRF-luku on vuonna 2019 258,92, vuonna 2020 277,09 ja vuonna 2021 276,33.

HCCF-luku on vuonna 2019 31,26, vuonna 2020 31,53 ja vuonna 2021 32,16.

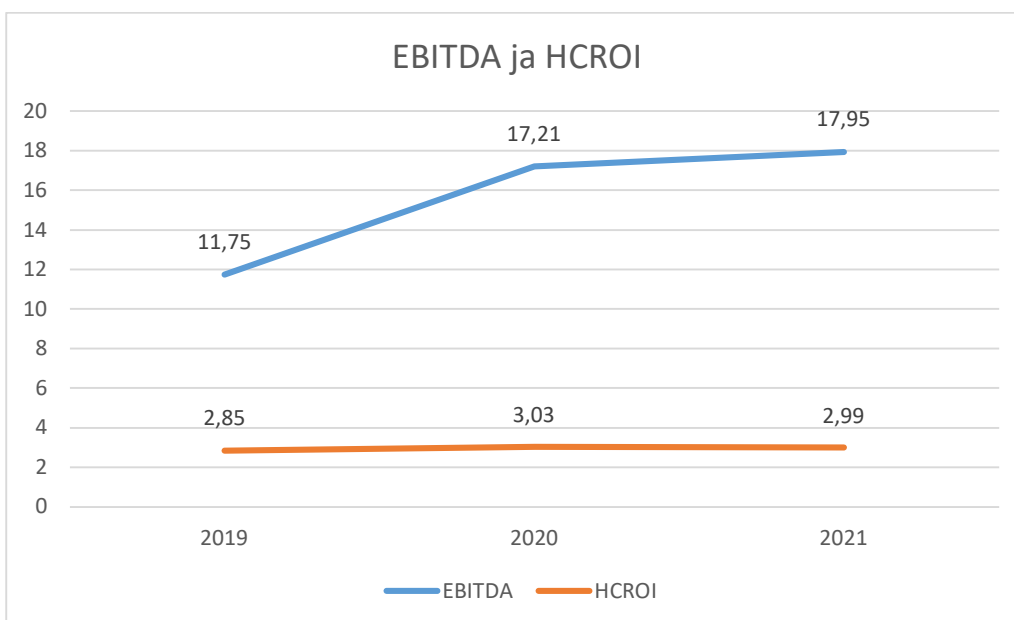
HCVA-luku on vuonna 2019 43,01, vuonna 2020 48,74 ja vuonna 2021 50,11.

KUVIO 7. HCCF ja HCVA

EBITDA-luku on vuonna 2019 11,75, vuonna 2020 17,21 ja vuonna 2021 17,95.

HCROI-luku on vuonna 2019 2,85, vuonna 2020 3,03 ja vuonna 2021 2,99.

KUVIO 8. EBITDA ja HCROI

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyötä tehdessäni opin syvemmin tilinpäätöksen tulkintaa. Tuloslaskelman ja taseen oikaisu olivat minulle ihan uusia asioita. Tuloslaskelman ja taseen sisältöä pääsi työn kautta käsittelemään monipuolisesti ensin opiskelemalla teoriaa ja sitten laskemalla tunnuslukuja ja tekemällä tulkintoja niiden pohjalta.

Haasteina koin erityisesti tekstin omin sanoin kertomisen, koska tätä aihetta koskeva tieto on niin spesifistä, että tekstin muokkaaminen ei tuntunut kovin helpolta. Koin myös tiedon joiltain osin vaikeaselkoisena. Kuitenkin työn kautta saamani käytännön kokemus auttoi teorian ymmärtämisessä. Opinnäytetyön loppua kohden mielenkiintoni heräsi enemmän työtä kohtaan, koska pidin tunnuslukujen laskemisesta ja tulkintojen tekemisestä niiden pohjalta.

Tokmanni Group Oyj:n tulos on parantunut tarkastelujakson aikana. Liikevaihdon kasvu on ollut suurempaa vuosien 2019 ja 2020 välillä entä vuosien 2020 ja 2021 välillä. Voittoprosentit ovat kasvaneet melko tasaisesti. Käyttökateprosentti on pysynyt hyvällä tasolla tarkastelujakson ajan. Liikevoittoprosentti ja tiikauden voittoprosentti ovat tyydyttävällä tasolla tarkastelujakson aikana.

Oman pääoman tuottoprosentti on ollut hieman korkeampi vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2021. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on kasvanut tarkastelukauden aikana. Kasvu on ollut suurempaa vuosien 2019 ja 2020 välillä verrattuna vuosien 2020 ja 2021 välille. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on yritystutkimuksen määriteltyjen ohjearvojen mukaan ollut tyydyttävällä tasolla vuonna 2019 ja vuosina 2020 ja 2021 hyvällä tasolla.

Quick ratio on yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvojen mukaan heikolla tasolla. Quick ratio on noussut vuodesta 2019 vuoteen 2021 nähden. Current ratio on ohjearvojen mukaan tyydyttävällä tasolla. Current ratio on selvästi heikompi vuonna 2020. Tämä johtuu pääosin siitä, että yrityksen lyhytaikainen vieras pääoma on ollut selkeästi suurempi silloin.

Tokmannilla ei ole myyntisaamisia. Suoritukset myynteihin saadaan heti. Ostovelkojen kiertoaika on hieman pidempi vuonna 2021 verrattuna vuosiin 2020 ja 2019. Ero ei kuitenkaan ole merkittävä. Kuitenkin ostovelkojen kiertoajan pidentämisellä on voitu vaikuttaa maksuvalmiuteen positiivisesti.

Omavaraisuusaste on tyydyttävällä tasolla yritystutkimusneuvottelukunnan arviointikriteerien mukaan. Velkaantumisaste on ollut alhaisempi vuonna 2020 verrattuna vuosiin 2019 ja 2021. Gearing-arvo eli nettovelkaantumisaste on laskenut, joten yrityksen velkaantuminen on pienentynyt. Arvo on kuitenkin huonolla tasolla, koska se on niin korkea.

Tokmanni Group Oyj:n HCRF-luku on noussut vuodesta 2019. Tarkastelujakson aikana se on ollut korkeimmillaan vuonna 2020. Liikevaihdon kasvu työntekijää kohden on siis kasvanut. HCCF-luku on hieman noussut tarkastelujakson aikana. Henkilöstökulujen määrä siis henkilöstöä kohden on kasvanut. HCVA-luku on noussut suuremmassa suhteessa verrattuna lukuun HCCF. Työn tuottavuutta on siis saatu kasvatettua. Kasvu on huomattavasti korkeampi vuosien 2019 ja 2020 välillä verrattuna vuosien 2020 ja 2021 välille. Samoin myös EBITDA- ja HCROI-tunnusluvut ovat kasvaneet. EBITDA-luku on noussut paljon vuosien 2019 ja 2020 välillä. Käyttökate siis työntekijää kohden on kasvanut. HCROI-tunnusluku on ollut korkeimmillaan vuonna 2020. Lasku on kuitenkin pieni verrattuna vuoteen 2021.

Ongelmana lasketuissa henkilöstöluvuissa on se, että henkilöstömäärään sisältyy koko henkilöstö mukaan lukien kokoaikaiset ja osa-aikaiset työntekijät. Henkilöstötunnusluvut tulisi laskea henkilöstömäärällä, joka on muutettu kokoaikaisiksi työntekijöiksi eli Kestin (2014, 18) mukaan FTE-henkilöstömääräksi. Luvut toki sopivat ajalliseen vertailuun, jos osa-aikaisen ja kokoaikaisen henkilöstön määrä on pysynyt samana tarkastelujakson aikana.

Koronavirus COVID-19 alkoi vaikuttamaan Suomessa vuonna 2020. Tokmanni Group Oyj:n tulos on parantunut vuosina 2020 ja 2021.

Verkkokauppamyynti on kasvanut vuonna 2020 koronavirus COVID-19:n seurauksena. Verkkokauppaan on myös panostettu erityisesti vuonna 2020. Muun muassa verkkokaupan valikoimaa on laajennettu

sekä myymälöiden ja verkkokaupan yhteistyöhön panostettu. (Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2020, 9.) Tämä on siis luultavasti yksi syy tuloksen parantumiseen koronaviruksen aikana.

Kokonaisuudessaan Tokmanni Group Oyj:n taloudellinen tilanne on parantunut tarkastelujakson aikana. Kasvu on ollut suurinta vuosien 2019 ja 2020 välillä. Yrityksen maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen liittyvät tunnusluvut ovat heikolla/tydyttävällä tasolla. Kannattavuus on noussut hyvälle tasolle. Tunnuslukujen perusteella koronavirus on vaikuttanut positiivisesti yrityksen taloudelliseen tilaan.

LÄHTEET

Eklund, I. 2018. *Tilinpäätöksen taitajaksi*. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2020. Tokmanni Group Oyj. Saatavilla: <https://ir.tokmanni.fi/~media/Files/T/Tokmanni-V2/reports-and-presentations/Tokmanni%20Group%20Oyj%20Hallituksen%20toimintakertomus%20ja%20tilinpts%202020.pdf>. Viitattu 15.5.2022.

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2021. Tokmanni Group Oyj. Saatavilla: <https://ir.tokmanni.fi/~media/Files/T/Tokmanni-V2/reports-and-presentations/tokmannin-hallituksen-toimintakertomus-ja-tilinpts-2021.pdf>. Viitattu: 15.5.2022.

Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. 2016. *Yrityksen laskentatoimi*. 6., uudistettu painos. Helsinki: Talentum Pro.

Kaisanlahti, T., Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2017. *Tilinpäätöksen tulkinta*. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Kesti, M. 2014. *Henkilöstövoimavarat tuottaviksi*. Turenki: Kirjapaino Jaarli Oy.

Kirjanpitolaki. 30.12.1997/1336. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L3P1>. Viitattu 7.12.2021.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2019. *Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta*. 10., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent. Saatavilla: <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.centria.fi/teos/EAGBFXDTEB>. Viitattu: 2.2.2022.

Lindfors, H. 2009. *Tilinpäätössuunnittelu käytännönläheisesti*. 1. painos. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Manka, M.-L. & Hakala, L. 2011. *Henkilöstötunnusluvut johtamisen tukena: tukea tuottavuuden ja työyhteisön hyvinvoinnin kehittämiseen*. Tampere: Tammerprint Oy.

Rekola-Nieminen, L. 2021. *Kirjanpitolaki käytännössä*. 5., uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Salmi, I. 2012. *Mitä tilinpäätös kertoo?*. Helsinki: Edita. Saatavilla: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789513763909>. Viitattu 7.12.2021.

Salmi, I. 2020. *Mitä tilinpäätös kertoo?*. 10., uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Tomperi, S. 2014. *Käytännön kirjanpitolaito*. 22., uudistettu painos. Porvoo: Edita Publishing Oy.

Tomperi, S. 2018. *Taloushallinto-Kirjanpito ja tilinpäätöskirjaukset*. 15., uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Viitala, R. 2009. *Henkilöstöjohtaminen*. 1.-2. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.